

www.esaa.nl

Erasmus School
of Accounting
& Assurance

2017 | 2018

Post-Master Opleiding tot
Registercontroller
Executive Master of Finance and Control

Erasmus University Rotterdam
Make it happen.

Erasmus

Inhoud

Welkom	3
Introductie	4
1. Inleiding	5
1.1 Het beroepsprofiel van de controller	5
1.2 Wat is een controller wel, wat is hij niet	5
1.3 Diverse rollen van een controller in de praktijk	6
1.4 De controller als professional	6
2. Opleiding	7
2.1 Opbouw van het curriculum	7
2.2 Kritieke succesfactoren	13
2.3 Docenten	14
3. Management van de opleiding	14
3.1 Het managementteam	14
3.2 Het College van Curatoren	15
4. Toelating, inschrijving en register	16
4.1 Vooropleiding	16
4.2 Relevante werkkring en werkervaring	16
4.3 Vereiste voorkennis	16
4.4 Vrijstellingen	17
4.5 Toelating	17
4.6 Aanmeldingsprocedure	17
4.7 Studiekosten	18
4.8 Toelating tot Controllersregister	18
4.9 Executive Master of Finance and Control	18
5. Eenjarige Post-Master opleiding tot Registercontroller voor Registeraccountants	19
5.1 Inleiding RC voor RA	19
5.2 Programma RC voor RA	19
5.3 Kosten RC voor RA	19
6. Maak kennis met ESAA	20
7. Extra EUR-faciliteiten	22

Welkom

Wie de advertenties volgt, zal het zijn opgevallen dat er steeds meer controllers gevraagd worden. Ook worden in toenemende mate financieel-administratieve functionarissen tot controllers omgeschoold. De conclusie is onontkoombaar: het beroep van controller staat in de belangstelling en er is een groeiende vraag naar goed opgeleide financiële professionals. Zowel bij de overheid als in het bedrijfsleven zorgen deze deskundigen ervoor dat de organisatie 'in control' is en blijft. Boekhoudschandalen hebben zeker bijgedragen aan de groeiende vraag naar controllers, maar ook de dagelijkse gang van zaken binnen grote en kleine ondernemingen en organisaties vraagt om sturing en beheersing van activiteiten; doen we de goede activiteiten, op de goede manier? De Post-Master opleiding tot Registercontroller voorziet in de groeiende behoefte aan controllers.

De opleiding is interessant en boeiend. Centraal staat de onderlinge uitwisseling van relevante kennis en ervaring tussen de deelnemende controllers, maar vanzelfsprekend worden ook nieuwe theorieën en concepten op het gebied van accounting, financial management en controlling door praktijkgeoriënteerde hoogleraren en docenten behandeld. Dus niet alleen kennisconsumptie maar ook kennisproductie via het onderlinge debat en het met elkaar delen van ervaringen. De Post-Master opleiding tot Registercontroller vergt de nodige inspanning van de deelnemers. Er moet energie en tijd worden besteed aan het volgen van de colleges op de vrijdag, examenvoorbereiding, het schrijven van papers en werkstukken en het verzorgen van presentaties.

De aan de Post-Master opleiding tot Registercontroller verbonden docenten staan met één been in de praktijk en met het andere in de wetenschap. Zij beschikken over relevante

praktijkervaring en zijn wetenschappelijk gevormd en actief. Kenmerkend voor de Post-Master opleiding tot Registercontroller in Rotterdam zijn sterke onderlinge contacten tussen studenten via het werken aan opdrachten in kleine groepen, korte communicatielijnen tussen directie, docenten en studenten, direct contact met hoogleraren/docenten en het optreden van specialistische gastdocenten. Permanente educatie neemt een belangrijke plaats in, dankzij de alumnibijeenkomsten die in samenwerking met de Vereniging van Afgestudeerden 'Le Coeur' georganiseerd worden.

Deze brochure schetst de Post-Master opleiding tot Registercontroller in hoofdlijnen. Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij Mw. J.R. Klos, via tel. 010 - 408 2873 of klos@ese.eur.nl. Ook de website www.esaa.nl geeft nadere informatie. Tevens vindt u op deze site een overzicht van de andere, via de Erasmus School of Accounting & Assurance (ESAA), aangeboden opleidingen. U kunt een afspraak maken voor een vrijblijvend intakegesprek.

Als u kiest voor de Post-Master opleiding tot Registercontroller aan de Erasmus Universiteit Rotterdam bent u verzekerd van een praktijkgerichte en wetenschappelijk georiënteerde beroepsopleiding.

prof.dr. Cees van Halem

program director

prof.dr. Frank G.H. Hartmann

wetenschappelijk directeur

drs. Hendrik J.G. Geerkens

program manager

drs. Rob J. Schapink RC

program manager

J.R. Klos

Program Coordinator

Start	September, instroom in januari op basis van vooropleiding beperkt mogelijk
Duur	2 tot 2,5 jaar, verdeeld over vier semesters
Studiebelasting	8 tot 12 uur zelfstudie per week
Omvang	62 Ects
Onderwijsvorm	Interactieve- en hoorcolleges
Website	www.esaa.nl/Registercontroller

Introductie

Kennismaken met de RC opleiding:

- 1 De controller is een financieel-economische functionaris.
- 2 De RC-opleiding is een onderdeel van de Erasmus School of Economics ('ESE').
- 3 De RC-opleiding staat open voor afgestudeerden in de (Bedrijfs)economie en Bedrijfskunde. Voor toelating dient u te voldoen aan de voorvereisten die in deze brochure worden vermeld.
- 4 De colleges worden gegeven op vrijdagen gedurende de gehele dag. Naast de collegedag moet er worden gerekend op ongeveer 10 uur studietijd per week.
- 5 De duur van De RC-opleiding ligt tussen de twee en de twee en half jaar. (kan sneller als er eerder gestart wordt met de scriptie).
- 6 Hoofdvakken zijn Management Accounting en Control, Externe Verslaggeving, Accounting Information Systems, Finance, Treasury Management en het Participatie-college.
- 7 De RC-opleiding wordt afgesloten door het schrijven en verdedigen van een wetenschappelijk onderbouwde scriptie over een onderwerp waarmee de student in zijn beroepsuitoefening wordt geconfronteerd.
- 8 De dagelijkse leiding van de RC-opleiding berust bij de Program Manager en de Program Coordinator. De eindverantwoordelijkheid berust bij de Program Director en de Wetenschappelijk Directeur.
- 9 De RC-opleiding staat onder toezicht van en wordt geadviseerd door een Curatorium, namens het beroepsveld.
- 10 Een 'scientific committee', bestaande uit (internationale) hoogleraren adviseert over het curriculum van de RC-opleiding.
- 11 De Vereniging van Registercontrollers (VRC) bewaakt de kwaliteit van alle opleidingen tot Registercontroller, door tussenkomst van een NVAO-commissie.
- 12 De opleiding beschikt over een examencommissie bestaande uit: prof.dr. M.N. Hoogendoorn, ESE, voorzitter drs. J.H. Mersmann, secretaris en extern lid drs. H.J.G. Geerkens, EURAC BV., lid
- 13 Afgestudeerden ontvangen de titel Executive Master of Finance and Control (EMFC).
- 14 De RC-opleiding is erkend door de Vereniging van Registercontrollers. Afgestudeerden kunnen worden toegelaten tot het register en mogen dan de titel 'Registercontroller'(RC) voeren.
- 15 De RC-opleiding start in september van elk jaar.
- 16 Kandidaten zonder een deficiëntie voor het vak Accounting Information Systems kunnen ook in januari starten met de opleiding.
- 17 Het verschuldigde cursusgeld (per collegejaar) bedraagt in 2017- 2018, € 12.925. Wanneer de opleiding niet na twee en half jaar wordt afgerond is een verlengde inschrijving noodzakelijk. De kosten hiervan zijn €1.115 per jaar of een deel daarvan. De kosten voor de tablet, hand-outs en overig studiemateriaal zijn bij het collegegeld inbegrepen.
- 18 Permanente educatie neemt een belangrijke plaats in, dankzij de alumnibijeenkomsten die in samenwerking met de Vereniging van Afgestudeerden 'Le Coeur' georganiseerd worden.
- 19 De opleiding besteedt in het tweede jaar ook ruim aandacht aan persoonlijke vaardigheden van de controller.
- 20 Er is extra aandacht voor het op tijd cq eerder afronden van de scriptie.
- 21 Elk jaar start eind januari de verkorte eenjarige Post-Master opleiding tot Registercontroller voor Register Accountants.

1 Inleiding

1.1 Het beroepsprofiel van de controller

Het ligt voor de hand dat het beroep van controller iets met 'control' te maken heeft. Het begrip 'control' laat zich het best vertalen als 'beheersing'. Nu is beheersing een onderdeel van besturing en daarmee een taak van het management. Zo hebben productiemangers de zorg voor een doeltreffende en doelmatige afwikkeling van productie-activiteiten. Men kan zich dus de vraag stellen: hoe verhouden manager en controller zich ten opzichte van elkaar? Om het beeld van een vliegtuigcockpit te gebruiken: besturen en beheersen is een taak van de piloot en niet van een controller. De taak van de laatste richt zich in het bijzonder op het conditioneren en faciliteren van die besturings- en beheersingstaak. In de cockpit van een vliegtuig zijn die condities en faciliteiten in de techniek verankerd. De piloot heeft de beschikking over allerlei informatie- en besturingssystemen die door ingenieurs zijn ontworpen. De vergelijking met de besturing van een organisatie gaat echter maar gedeeltelijk op. In de eerste plaats is er in een organisatie meestal niet één stuurhut; er zijn verschillende besturingscentra. Bovendien zijn in een organisatie de besturingsproblematiek en informatiebehoefte meestal minder eenduidig te specificeren dan in het vliegtuig; de besturings- en beheersingstaak is veel complexer. Daarom kan een controller in een organisatie dan ook veel toegevoegde waarde hebben voor managers, die in feite de piloten van de organisatie zijn. Kort en goed: de controllersfunctie richt zich op het ondersteunen van het management bij de uitvoering van haar besturingstaak. Daarmee bevordert en bewaakt de controller de productiviteit, de effectiviteit en de efficiency van bedrijfsactiviteiten. Anders gezegd: hij bevordert en bewaakt de economische rationaliteit van de bedrijfsvoering. Het bovenstaande laat onverlet dat een controller zelf ook manager kan zijn, bijvoorbeeld van een afdeling 'Planning en Control'.

1.2 Wat is een controller wel, wat is hij niet?

Hoewel de functie van controller zich in veel gevallen heeft ontwikkeld vanuit die van administrateur, is de controller geen administrateur. De administrateur of boekhouder is degene die gegevens registreert, meestal van financiële aard. Een honorabel en belangrijk functionaris, maar niet degene die de 'interface' is tussen besturing (de taak van het management) en informatievoorziening. Een dergelijke verbindingstaak is typisch des controllers. Hij richt besturings- en informatiesystemen in vanuit de besturingsvragen in de organisatie. Soms ook 'koopt' hij dergelijke systemen in op een markt om ze vervolgens zo goed mogelijk toe te

snijden op de specifieke organisatorische situatie. Zo worden vaak adviesbureaus benaderd voor de inrichting en implementatie van bijvoorbeeld 'activity based costing' of performance management systemen. Vervolgens heeft hij uiteraard ook de (eind)verantwoordelijkheid voor een goede werking van dergelijke systemen; dat wil zeggen voor de betrouwbaarheid, de effectiviteit en de efficiency ervan. Een informatiesysteem is effectief wanneer de output doel treft. Dat betekent in concreto, dat de managers relevante informatie tijdig ontvangen en ervan op aan moeten kunnen dat de informatie betrouwbaar en 'up-to-date' is. De efficiency van een informatiesysteem wordt bepaald door de werkwijzen bij het produceren van informatie. Het gaat dan om taakverdeling tussen medewerkers, om procedures, de aard en mate van automatisering van informatiesystemen en dergelijke. Zo beschouwd ligt het voor de hand dat boekhouders en administrateurs vaak onder supervisie van de controller werken.

Een controller is niet iemand die uitsluitend financiële informatiesystemen inricht en bestuurt. Hoewel beslissingscalculaties, budgetteringssystemen en systemen van interne verrekening ('transfer pricing') meestal veel aandacht van de controller opeisen, blijft het daar zeker niet bij. Al dan niet in aanvulling op dergelijke systemen worden tegenwoordig in veel organisaties prestatie-, meet- en evaluatiesystemen ontwikkeld rond kritische succesfactoren als 'customer service', levertijd en kwaliteit. Anderzijds is een controller niet degene die het alleenrecht op de inrichting en besturing van alle informatiesystemen heeft. In veel gevallen zijn er andere afdelingen, zoals een bedrijfsbureau, die zich intensief bezig houden met operationele informatiesystemen. Het gaat hier om voorraadregistraties, registraties van onderhanden werk, leverancier registraties en dergelijke, registraties die bruikbaar zijn in het dagelijkse werk. Uiteraard moet de controller wel zorg dragen voor een goede 'match' tussen de diverse systemen.

Een andere en tevens belangrijke functie van de controller ligt op het terrein van risicomanagement. De controller inventariseert en beschrijft financiële en operationele risico's die de organisatie loopt en doet voorstellen voor het beheersen van deze risico's. In het bovenstaande zijn slechts enkele algemene trekken van het 'controllership' belicht. Uiteraard kan de specifieke invulling van de controllersfunctie van geval tot geval verschillen. Bovenstaande schets van het beroep van de controller moet dan ook zeker niet als normatief worden opgevat. Het is eerder een veralg-

Inleiding

menisering van wat zich bij de grotere bedrijven (zowel 'profit' als 'non-profit') afspeelt.

1.3 Diverse rollen van een controller in de praktijk

In de organisatiepraktijk kan een controller verschillende rollen vervullen. Enkele belangrijke rollen zijn:

- De rol van ontwerper. De controller ontwerpt vanuit een besturings- en informatiebehoefte besturingsinstrumenten en informatiedragers. Gedacht kan worden aan budgetteringssystemen, kostprijssystemen en 'performance management systemen'.
- De rol van regisseur. De controller regisseert bijvoorbeeld plannings- en beheersingsprocessen rond budgettering, 'service level agreements' en vormen van 'contractmanagement'.
- De rol van adviseur. De controller adviseert bij diverse beslissingen, onder andere op grond van calculatorische informatie. Het gaat bijvoorbeeld om 'make or buy' beslissingen, de inrichting van langdurige samenwerkingsrelaties en investeringsbeslissingen. Maar ook over anticiperende maatregelen in het licht van snel en frequent optredende veranderingen in de omgeving. En, 'last but not least' adviseert de controller over de adoptie van allerlei moderne instrumenten als 'activity based costing', de 'balanced scorecard', 'service level agreements' e.d.
- De rol van manager. Veelal hebben controllers een eigen managementtaak. Zij moeten bijvoorbeeld hun eigen afdeling besturen. Verder maken controllers in toenemende mate deel uit van het managementteam.

Juist omdat de controller zoveel verschillende rollen moet vervullen, worden er hoge eisen gesteld aan zijn persoonlijke eigenschappen en kwaliteiten. Zelfstandigheid,

integriteit, creativiteit en durf; dit zijn slechts enkele van de noodzakelijke kenmerken.

1.4 De controller als professional

Een controller is een professional, iemand die zijn beroep professioneel uitoefent. Professionele uitoefening van een beroep impliceert dat niet alleen gebruik wordt gemaakt van 'gezond verstand' en 'intuïtie', maar ook van wetenschappelijke kennis op relevante vakgebieden. Bovendien vereist professionaliteit een aantal vaardigheden in de sfeer van communicatief vermogen (mondeling en schriftelijk), onderhandeling, advisering en presentatie.

In de Post-Master opleiding tot Registercontroller wordt aan alle bovenstaande elementen aandacht besteed. 'Gezond verstand', vooral in de betekenis van creatief intellectuele en algemeen-analytische vaardigheden, wordt aangescherpt door participatieve werkvormen waarbij veel inbreng van studenten wordt verwacht. Ook individuele werkstukken dragen bij aan dit doel. Professionele vaardigheden worden geoefend in diverse collegebijeenkomsten in diverse vakken. In aanvulling daarop worden gedurende een afsluitend rollenspel competentievaardigheden ontwikkeld en geoefend. Dit geschiedt aan de hand van een integratiecasus, de inzet van professionele acteurs en bijdragen van ervaren praktijkdeskundigen. De diverse vakken, tot slot, staan borg voor wetenschappelijke 'state of the art'-kennis. De kerndocenten worden in deze brochure nog nader geïntroduceerd. Zij hebben de nodige ervaring in het geven van colleges aan een universiteit en kunnen daarnaast bogen op een rijke praktijkervaring. Het vaste team sluit aan bij de doelgroep; de docenten zijn werkzaam als controller, auditor, lijn- of staffunctionaris en/of als adviseur.

2 Opleiding

2.1 Opbouw van het curriculum

Onderwijsconcept

Aan het aanbod van veel van de vakken ligt een onderwijsconcept ten grondslag dat niet alleen een appèl doet op de kennis van de docent, maar ook op die van de studenten. Dat concept is nog het best te omschrijven als gezamenlijke kennisproductie. Want de gedachte dat kennis wordt geproduceerd op universiteiten, vervolgens wordt overgebracht op studenten die de kennis op hun beurt weer toepassen in de praktijk, is een karikatuur van de werkelijkheid. Practici produceren zelf ook kennis, gebaseerd op analyses in hun specifieke werkomgeving, onder gebruikmaking van eerder opgedane kennis maar ook onder gebruikmaking van gezond verstand en intuïtie. Daarom pogen docenten het onderwijs zodanig vorm te geven, dat de bij de studenten aanwezige kennis wordt gemobiliseerd en geëxpliciteerd, opdat zij met anderen kan worden gedeeld. Tot de middelen behoren in dit verband (groeps) presentaties, debatten, case-besprekingen, het schrijven van (groeps)papers en rollenspelen. De docent brengt daarbij uiteraard zijn of haar eigen (theoretische) kennis in. De nadruk ligt in het eerste jaar op kennisproductie en de toepasbaarheid van deze kennis ligt met name in het tweede jaar van de opleiding.

De hoofdvakken binnen de opleiding zijn:

- Management Accounting & Control;
- Accounting Information Systems;
- Externe Verslaggeving;
- Finance en Treasury Management;
- Participatiecollege.

Management Accounting & Control

Kernvak van de Post-Master opleiding tot Registercontroller is: 'Management Accounting & Control'. Aan het vak wordt inhoud gegeven vanuit het beroepsperspectief van de Registercontroller. Juist hierin wijkt het af van de inhoud van het vak Management Accounting in de Masterfase. Hoewel daar zeker ook op praktische relevantie wordt gelet, wordt niet primair het perspectief van een beroep als accountant of controller gekozen, maar dat van de wetenschappers. Hiermee is overigens niet gezegd dat inhoud en werkvormen in de Post-Master opleiding tot Registercontroller niet wetenschappelijk verantwoord zouden zijn. Integendeel! Elke 'professional', en dus ook een controller, werkt behalve op grond van persoonlijke en situatiegebonden kennis en inzichten ook op basis van 'state of the art'-kennis

uit de wetenschappelijke discipline. De voor het beroep van controller belangrijke 'state of the art'-kennis in de discipline 'Management Accounting & Control' wordt tijdens colleges dan ook besproken. Essentiële elementen in het beroep van controller zijn de inrichting en besturing van (financiële) informatiesystemen in het verband van besturingssystemen. In de toevoeging 'in het verband van besturingssystemen' manifesteert zich overigens het verschil met de opleiding tot Registeraccountant. Die laatste staat vooral in het verband van het afleggen van verantwoording aan diverse 'stakeholders'.

Controllers richten zich zoals gezegd op informatievoorziening en besturing. Soms is ook het ontwerp van besturingssystemen zelf een belangrijke taak voor een controller. Tot de systemen die een controller inricht en bestuurt, behoort een budgetteringssysteem. Doel van een dergelijk systeem is gerichte beïnvloeding van het gedrag van managers in de organisatie.

Aan de wijze waarop beïnvloedingsprocessen verlopen, zal uitvoerig aandacht worden besteed. Ook wordt ingegaan op oorzaken en verschijningsvormen van allerlei niet beoogde, disfunctionele gedragseffecten van budgetteringssystemen en op de taak van de controller ter voorkoming en bestrijding daarvan. In aansluiting op de inrichting van budgetteringssystemen (of meer in het algemeen op de inrichting van systemen van 'responsibility accounting') worden moderne prestatiebesturingssystemen, bijvoorbeeld de 'balanced scorecard', besproken. Ook de inrichting van systemen van 'transfer pricing', in de moderne praktijk vaak gekoppeld aan 'service level agreements', komt uitvoerig aan de orde. Moet de gedwongen winkelnering worden afgeschaft? Welke prijsgrondslag moet worden gekozen? Het zijn slechts enkele voorbeelden van vragen die op het bord van een controller kunnen liggen.

Controllers in de organisatiepraktijk worden voortdurend geconfronteerd met een aanbod van nieuwe 'producten' op een markt voor besturingsinstrumenten en informatie-dragers. Voorbeelden van dergelijke producten zijn er te over: 'activity based costing', 'target costing', 'value based management', de 'balanced scorecard', 'bench marking' en 'service level agreements': de rij is gemakkelijk uit te breiden. Nadat de essentie en de ontstaansgeschiedenis van deze 'nieuwe' technieken en systemen zijn geschetst, wordt tijdens de colleges ingegaan op het verloop van besluitvormingsprocessen rond de eventuele adoptie

Opleiding

('aankoop') van dergelijke nieuwe producten en op de rol van de controller daarbij. Hierbij wordt nadruk gelegd op de faciliterende rol van de controller bij de implementatie en werking van nieuwe 'producten'. Uiteraard komt ook meer 'fundamentele' theorievorming aan de orde, maar dan wel in relatie tot het werkveld van de controller. Er wordt een selectie gemaakt van kennis uit diverse wetenschappelijke disciplines. Natuurlijk wordt ingegaan op relevante theorievorming in de economische wetenschap. De uit de neo-klassieke economische theorie voortkomende relevante kostenbenadering wordt toegepast op onder andere de 'make or buy'-beslissing. Aan de orde komt, dat bij moderne 'make or buy'-beslissingen een meer uitgebreid theoretisch model nodig is: dat van de economische organisatietheorie. Ook de betekenis van moderne economische organisatietheorieën voor de inrichting van verschillende 'management control'-systemen, zoals een budgetteringssysteem, wordt besproken. Er wordt daarbij zoveel mogelijk getracht praktisch bruikbare richtlijnen af te leiden. Ook wordt aandacht besteed aan sociale theorievorming rond motivatie. Veel stuursystemen zijn immers bedoeld om managers te motiveren om in het belang van de organisatie als geheel te werken. Het is dan van belang, dat controllers kennis hebben van het verloop van motivatieprocessen en van mogelijke valkuilen.

Hoofdvakken

Management Accounting & Control 1 (1e jaars vak)

De doelstelling van dit vak is driedig:

- 'Revitalisering' van de kennis die studenten eerder hebben opgedaan in doctoraal programma's. Concreet houdt dit in dat deze kennis weliswaar bekend wordt verondersteld, maar dat via een aantal cases deze kennis qua operationaliteit getoetst zal worden in de vorm van beslissingscalculaties;
- Aandacht voor recente ontwikkelingen op terreinen als cost en decision management, interne dienstverlening en verrekening (Service Level Agreements), winstbijdrage en incentivering; deze ontwikkelingen zullen op hun relevantie voor de praktijk worden beoordeeld;
- Nadere specificering van de toepassing van Management Accounting concepten en methodieken/technieken in de context van 'industries' of wel: bedrijfstakken, er vanuit gaande dat de feitelijke verschijningsvorm en toepassing van deze concepten sterk bepaald worden door de aard van het bedrijfsproces waarop zijn worden toegepast.

Omvang: acht dagdelen

Docenten:

- prof.dr. F.G.H. Hartmann (Erasmus Universiteit Rotterdam, Rotterdam School of Management)
- dr. P.M. Perego (Rotterdam School of Management)
- dr. M. van Rinsum (Rotterdam School of Management)

Gastdocenten o.a:

- prof.dr. W. van der Stede (London School of Economics)

Management Accounting & Control 2 (2e jaars jaars vak)

Onderwerpen:

- Control problems and the controlmix;
- Understanding the economics and psychology of control;
- Controlling managerial time orientation;
- Controlling intangibles;
- Controlling not-for-profit and service organizations;
- Controllership: controllers'roles and ethics;
- Control and governance.

Omvang: acht dagdelen

Docenten:

- prof.dr. F.G.H. Hartmann (Erasmus Universiteit Rotterdam, Rotterdam School of Management)
- dr. P.M. Perego (Rotterdam School of Management)
- dr. M. van Rinsum (Rotterdam School of Management)

Gastdocenten o.a:

- prof.dr. W. van der Stede (London School of Economics)

Accounting Information Systems (Administratieve Organisatie)

Een brede en diepgaande kennis van het vak Accounting Information Systems is voor de controller van grote betekenis. De leerstof is toegesneden op de organisatie van de informatieverzorging van alle typen van organisaties. De geautomatiseerde behandeling van gegevens, de vorm van de informatieverzorging, de kwaliteit van de informatiesystemen en de interne controle zijn van belang. De administratieve organisatie vormt de basis voor de verschaffing van de data waarmee de interne berichtgeving in de betreffende organisatie moet werken. Daarnaast dient de interne berichtgeving in de concrete situatie te worden benaderd vanuit de organisatorische opzet van het bedrijf. Dit laatste geldt overigens ook voor de administratieve organisatie.

Om het vak in de vingers te krijgen en een goede voorbereiding op het schriftelijk tentamen te bereiken, dienen

de studenten wekelijks een casus uit te werken en ter beoordeling in te leveren. Alvorens aan het landelijk georganiseerde schriftelijk tentamen mag worden deelgenomen dient een bepaald aantal van de uitwerkingen met een voldoende te zijn gewaardeerd.

Accounting Information Systems 1 (1e jaars vak)

Doelstelling is kennis en vaardigheid bij te brengen in het inrichten van een bedrijfsvoering die voldoet aan eisen die gesteld worden aan de operationele en financiële performance daarvan, zodanig dat die kennis en vaardigheid ook kunnen worden toegepast in nieuwe en onbekende situaties.

Daarnaast vraagt het effectief kunnen toepassen van verworven kennis en vaardigheid ook een bijbehorende attitude. Ook aan attitude-aspecten die daarvoor van belang zijn, wordt aandacht besteed. De nadruk ligt op analytisch denken met bijbehorende vaardigheden en attitude. Accounting Information Systems 1 richt zich op de financiële beheersing en de financiële betrouwbaarheid van bedrijfsprocessen.

Omvang: dertien dagdelen

Docenten:

- dr. J. Achterberg RA (voorheen hoogleraar Vrije Universiteit Amsterdam, tegenwoordig geassocieerd senior consultant bij Rijnconsult en zelfstandig gevestigd adviseur)
- drs. R. Jongkind RA (ABN AMRO)

Accounting Information Systems 2 (2e jaars vak)

Corporate Governance en Corporate Control zijn onderwerpen die hoog op de agenda staan in maatschappelijke discussies in meerdere landen. Corporate Control gaat over beheersing van de bedrijfsvoering en raakt daarmee het hart van de controllersfunctie.

Beheersing van de bedrijfsvoering heeft als doel de verwachtingen die door het management van een organisatie zijn uitgesproken naar belanghebbenden (klanten, aandeelhouders, medewerkers, etc.) te kunnen waarmaken dan wel tijdig genoeg te kunnen voorzien dat uitgesproken verwachtingen niet zullen worden waargemaakt. Dit vraagt een visie op de inrichting van de bedrijfsvoering en verdere uitwerking daarvan in bedrijfsprocessen, organisatiestructuur, ict-voorzieningen etc.

Het vak Accounting Information Systems 2 gaat in op integrale beheersing van de bedrijfsvoering in operationele en

financiële zin. Aan de orde komen onder meer de strategische context waarbinnen de inrichting van de bedrijfsvoering gestalte dient te krijgen, de procescontext waarin bedrijfsprocessen (processen, organisatiestructuur en ict-voorzieningen) worden geoperationaliseerd en de implementatiecontext waarbij wordt ingegaan op dimensies van het veranderproces.

Omvang: zeven dagdelen

Docent:

- dr. J. Achterberg RA (voorheen hoogleraar Vrije Universiteit Amsterdam, tegenwoordig geassocieerd senior consultant bij Rijnconsult en zelfstandig gevestigd adviseur)

Externe verslaggeving/Financial Accounting

Het vak richt zich vanuit het beroepsperspectief van de controller op de verwerving van kennis van, inzicht in en vaardigheid ter zake van de toepassing van de grondslagen en de wet- en regelgeving die nationaal en internationaal zijn ontwikkeld op het terrein van de externe verslaggeving. Aandacht wordt besteed aan ontwikkelingen en onderwerpen zowel op het terrein van profit als op het terrein van non-profit organisaties. Belangrijke onderwerpen zijn de uitgangspunten en grondslagen van de externe verslaggeving, internationale aspecten van de externe verslaggeving, uitwerking van externe verslaggevingsopvattingen en regels in diverse landen en van internationale organisaties voor enkele posten van de balans en/of winst-en-verliesrekening, externe verslaggeving door organisaties met bijzondere kenmerken, zoals non-profit organisaties, coöperaties en banken en het analyseren en doorzien van externe verslaggeving in de vorm van concrete jaarrekeningen van ondernemingen.

Externe Verslaggeving (1e jaars vak)

Onderwerpen:

- Uitgangspunten en grondslagen van de externe verslaggeving;
- Ontwikkelingen in de nationale en internationale wet- en regelgeving, met bijzondere aandacht voor de 'International Financial Reporting Standards'(IFRS);
- Verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de controller bij het inrichten van jaarrekeningen;
- Opvattingen en regels voor enkele posten van de balans en winst-en-verliesrekening zoals immateriële activa, goodwill, deelnemingen en voorzieningen;
- Opvattingen en regels voor enkele capita selecta van jaarrekening en jaarverslag zoals vreemde valuta,

Opleiding

belastinglatenties, financiële instrumenten, pensioenen, personeelsopties, leasing, consolidatie, fusies en overnames, en informatieverschaffing over maatschappelijk verantwoord ondernemen;

- Analyseren en begrijpen van externe verslaggeving aan de hand van concrete jaarrekeningen van ondernemingen.

Omvang: veertien dagdelen

Docent:

- prof.dr. M.N. Hoogendoorn RA (Erasmus Universiteit Rotterdam, voorheen partner bij EY)

Finance en Treasury Management

Bij de vakken Finance en Treasury Management staat het verkrijgen van meer inzicht in de besluitvorming m.b.t. vragen van corporate finance centraal. Financiële concepten moeten kunnen worden toegepast en worden geïnterpreteerd in het geheel van samenhangende besturing van de onderneming. Tijdens de colleges wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan actuele ontwikkelingen op financieel terrein, zoals real-options, gebruik van hybride financiële instrumenten, verwerking derivaten in de jaarrekening en managementopties.

Naast de reguliere colleges worden gastsprekers uitgenodigd. De breedte van het vakgebied biedt interessante thema's voor het schrijven van de slotscriptie van de opleiding.

Finance 1 (1e jaars vak)

Onderwerpen Finance 1:

Eerste thema

- Het conceptuele raamwerk van de moderne financieringstheorie;
- De analyse van investeringsbeslissingen;
- Waardebepalingen en prestatie maatstaven;
- De prijs van risico;
- De verwerking van systematisch en niet-systematisch risico;
- De efficiënte markt hypothese theorie;
- Markt anomalieën en reële opties.

Tweede thema

- Het optimaliseren van de vermogensstructuur;
- Fusies en overnames;
- Private equity;
- Inkoop eigen aandelen en dividendbeleid.

Omvang: acht dagdelen

Docent:

- dr. R. Huisman (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Treasury Management (2e jaars vak)

Onderwerpen:

- Financieel risicomanagement:
 - identificatie en meten van risico's
 - 'building block approach' van financiële derivaten
 - management van risico's
 - case 'The Barings story'
- Cash management:
 - liquiditeitsbeheer
 - werkkapitaalbeheer
- Controlleraspecten van treasury
 - samenstelling bankrekeningen
 - bankrelaties
 - betaalmiddelen.

Omvang: acht dagdelen

Docent:

- prof. L. Keuleneer MBA (o.a. KPMG Brussel, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Gent en Vlerick, Leuven Gent Management School)

Finance 2 (2e jaars vak)

Finance 2 is een verdieping en verbreding van het eerstejaars programma.

Onderwerpen:

- Projectfinanciering;
- Waardering van ondernemingen; nieuwe trends;
- Risk management en corporate governance;
- 'Public or private' en waarom privatiseren;
- Financial restructuring.

Omvang: acht dagdelen

Docent:

- prof. L. Keuleneer MBA (o.a. KPMG Brussel, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit Gent en Vlerick, Leuven Gent Management School)

Participatiecollege/MAC 3

In het Participatiecollege staat de praktijk centraal. Hier wordt een zeer actieve inbreng van studenten verwacht. Elke student moet een door hem of haar zelf vervaardigde casus behandelen. De casus heeft betrekking op concrete problematiek in het eigen bedrijf en wordt ter bespreking aan andere studenten voorgelegd. Uiteraard dient er een duidelijke relatie te zijn tussen de inhoud van de cases en het takenpakket van de controller. Bovendien wordt waar mogelijk een relatie gelegd met aangereikte theoretische modellen.

Het Participatiecollege is specifiek voor de opleiding tot Registercontroller bij ESAA. Uit ervaringen van vorige jaargangen is gebleken dat de colleges als erg nuttig en plezierig worden ervaren.

Uitwisseling van ervaringen en bedrijfsspecifieke kennis verhoogt de professionaliteit, zeker indien waar mogelijk ook meer algemene aandachtspunten en modellen uit de diverse discussies worden afgeleid. Omdat de colleges een sterk appèl doen op communicatieve vaardigheden gaat een aantal trainingen in communicatieve en professionele vaardigheden in casu het competentie management aan de colleges vooraf.

Participatiecollege/MAC 3 (2e jaars vak)

Doel van dit college is een aanscherping van de vaardigheden van de studenten om een praktijkprobleem op het terrein van controlling in haar organisatorische context af te bakenen, op schrift te zetten en daarover een resultaatgerichte discussie te entameren.

In het participatiecollege staan problemen in de dagelijkse praktijk van de studenten centraal. In dit college wordt een actieve inbreng van studenten verwacht. Elke student moet tijdens een half collegedagdeel een door hem of haar zelf vervaardigde casus behandelen. De casus heeft betrekking op concrete controllersproblematiek in het eigen bedrijf en wordt ter bespreking aan andere studenten voorgelegd. De colleges hebben dan ook vooral het karakter van een 'workshop'. Uiteraard dient er een duidelijke relatie te zijn tussen de inhoud van de 'cases' en het takenpakket van de controller. Bovendien wordt waar mogelijk een relatie gelegd met aangereikte theoretische modellen. De bedoeling van de cases is echter niet de toepassing van theoretische modellen, maar de oplossing van een concreet probleem in de geschetste omgeving van de student.

Het participatiecollege wordt in toenemende mate gebruikt om het onderwerp van de scriptie waarop men afstudeert te bediscussiëren met medestudenten.

Omvang: aantal dagdelen is afhankelijk van aantal studenten, meestal 5 tot 7

Docenten:

- drs. R.J. Schapink (zelfstandig gevestigd adviseur)
- drs. K.L.M. Perik (SIS Finance)
- dr. J.A. Rijsenbilt (ESAA)
- drs. R.W.J van Loon (docent, trainer)

Overige vakken die tijdens de opleiding aan de orde komen:

Ondernemingsrecht (1e jaars vak)

Er wordt van uitgegaan dat de studenten kennis bezitten van het goederen-, verbintenissen- en ondernemingsrecht.

Onderwerpen:

- Oprichting en inbreng;
- Kapitaal en kapitaalbescherming;
- Aandelen (emissie, levering, certificering, blokkade en beursverkeer);
- Jaarrekening;
- Toetsing van besluiten;
- Corporate governance;
- Geschillen in de onderneming;
- Bestuurdersaansprakelijkheid;
- Fusie;
- Ontvlechting;
- Concernverhoudingen.

Ook zal worden ingegaan op de voortschrijdende harmonisatie van het ondernemingsrecht in de Europese Unie, en er wordt specifiek ingegaan op het faillissementsrecht.

Omvang: twee uur per week, gedurende vijftien weken

Docenten:

- mr. R.V. van der Kuijp (notaris, Notariaat Strijen)
- mr. B.C. Doolaard (advocaat, Vos & De Lange Advocaten)

Strategy, Competitiveness & Governance (2e jaars vak)

Doelstellingen & inhoud van het vak

In zes colleges wordt ingegaan op de belangrijkste aspecten van Strategy, Competitiveness en Governance. Het opdoen van strategisch inzicht staat centraal.

Onderwerpen:

1. Inzicht in wat bedrijven en organisaties succesvol maakt;
2. Overzicht over verschillende scholen, perspectieven en technieken van strategisch management;
3. De positie van 'general manager'/'board member' innemen ten aanzien van strategische vraagstukken en keuzes;
4. Inzicht in de actuele strategische vraagstukken;
5. Keuze en toepassing van strategische concepten die behandeld zijn in de cursus op een strategisch vraagstuk van het eigen bedrijf/de eigen organisatie.
6. Inzicht in de relatie tussen strategie, governance en het omgaan met risico.

Opleiding

Omvang: zeven dagdelen

Docent:

- dr. F. van Eenennaam (docent Strategy and dynamics of strategy, Scientific Director - The New CFO Erasmus Universiteit Rotterdam).

Fiscaal Concernrecht (1e jaars vak)

Onderwerpen:

- Loon- en premieheffing van (multinationale) ondernemingen;
- Belangrijke onderwerpen in de omzetbelasting, zoals de problematiek van onroerende zaken en het internationale en Europese goederenverkeer;
- Inleiding in de vennootschapsbelasting;
- Internationaal en Europees belastingrecht;
- De fiscale winstbepaling;
- De problematiek van de geldleningen en renteaftrek in concernverband (o.a. hybride leningen en winstdrainage);
- De deelnemingsvrijstelling;
- De fiscale eenheid en fusies;
- Splitsingen en interne reorganisaties.

Omvang: zeven dagdelen

Docenten:

- prof.dr. P. Kavelaars (Erasmus Universiteit Rotterdam, Deloitte)
- drs. P.C.J. Oerlemans (Erasmus Universiteit Rotterdam, zelfstandig belastingadviseur)
- drs. M.T.E. Robben (Erasmus Universiteit Rotterdam)

Demand & Supply Chain Management (2e jaars vak)

Onderwerpen:

- Processen en marktvormen;
- Logistieke doelstellingen;
- Introductie nieuwe logistieke concepten;
- Meten van logistieke prestaties;
- Informatiesystemen;
- Just-in-time;
- Ontwikkelingen in de fysieke distributie;
- DSCM als onderdeel van de ondernemingsstrategie;
- Waardeketenanalyse en Pull/Push systemen;
- Strategische samenwerkingsverbanden;
- Virtuele organisatie;
- Opslingereffecten;
- Efficient Customer Response/Quick Response;
- Mass Customization;
- Materials Management en Productievraagstukken;
- Fysieke distributie.

Omvang: zes dagdelen

Docenten:

- dr.ir. R.A.C.M. Broekmeulen (Technisch Universiteit Eindhoven)
- jhr.dr. W. Ploos van Amstel (Ploos Consult BV)

Scriptie Schrijven (2e jaars vak)

Vorbereiding op het kiezen van een relevant onderwerp, reflectie op praktijkrelevantie en een eerste presentatie door studenten van probleem- en doelstelling. Vorbereiden en produceren van het plan van aanpak voor de te schrijven scriptie. Na akkoord plan van aanpak is het de bedoeling dat er tijdens deze colleges wordt gestart met het schrijven van de scriptie.

Omvang: acht dagdelen

Docenten:

- prof.dr. C. van Halem (Erasmus Universiteit Rotterdam, voorheen directeur Ordina/Oasis)
- prof.dr. F.G.H. Hartmann (ESAA, Rotterdam School of Management)
- prof.dr. J.Veenman (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- drs. R.J. Schapink RC (zelfstandig gevestigd adviseur)

Controllers Skills (2e jaars vak)

De controller is een professional met een focus op inhoudelijke deskundigheid. Echter, om inhoudelijke deskundigheid effectief te gebruiken, heeft de controller vaardigheden nodig, die hem helpen om deze deskundigheid effectief aan zijn omgeving over te brengen. Gedurende 6 dagdelen wordt er aandacht besteed aan een drietal communicatieve vaardigheden, te weten gesprekstechnieken, onderhandelen en presenteren/ adviseren. In de overige 2 dagdelen komt de Gedragscode van de VRC aan bod.

Omvang: zeven dagdelen

Docent:

- Mr. E.J.M. van Laak (ESAA) en gastdocenten

Scriptie en slotexamen (na het tweede jaar)

Tijdens en kort na het tweede collegejaar wordt een scriptie geschreven dat bij voorkeur samenhangt met het Participatiecollege in het laatste semester van het tweede jaar. Indien gewenst kan de gehele opleiding en dus ook het afstuderen binnen twee jaar worden afgerond. De opleiding wordt afgesloten met een mondeling examen, waarbij ten overstaan van een examencommissie de scriptie wordt verdedigd. De examencommissie wordt gevormd door een

voorzitter (hoogleraar), de scriptiebegeleider en een extern deskundige. De student moet daarbij aantonen dat hij in staat is de tijdens de opleiding verworven kennis te integreren en in concrete situaties toe te passen. De student wordt in de start van het 2e jaar gevraagd om een Plan van Aanpak voor de scriptie te schrijven.

Diploma

Indien de opleiding met goed gevolg is afgesloten, ontvangt de student het universitaire diploma van de Post-Master opleiding tot Registercontroller van de EUR. Op grond van dit diploma kan de afgestudeerde verzoeken als lid te worden toegelaten tot de VRC.

Executive Master of Finance and Control

De afgestudeerden ontvangen de Executive Master of Finance and Control (EMFC) titel van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

2.2 Kritieke succesfactoren

De EUR is in Nederland niet de enige universiteit die een opleiding tot Registercontroller verzorgt. Toch onderscheidt de opleiding bij ESAA zich van de opleidingen aan andere universiteiten. Dit onderscheid uit zich met betrekking tot drie factoren: niveau van de opleiding, kwaliteitsmanagement van de opleiding en de unieke onderwijsvormen die de opleiding kenmerken. Deze aspecten hebben zich in de praktijk bewezen als de aspecten/factoren die het succes van de opleiding verklaren: het zijn in feite de kritieke succesfactoren. Hieronder worden deze factoren nader toegelicht.

2.2.1 Hoogwaardige opleiding

De economische faculteit van de EUR heeft in Nederland al vele decennia een uitstekende reputatie als het gaat om bedrijfseconomisch onderwijs. Deze profilering is in de afgelopen 25 jaar nog versterkt door de faculteit bedrijfskunde van de EUR. Zonder twijfel kan gesteld worden dat de EUR dé opleider is van bedrijfseconomen en bedrijfskundigen op academisch niveau in Nederland.

Wat geldt voor de Masteropleiding, geldt nog in versterkte mate voor de Post-Master opleiding tot Registercontroller: het overgrote deel van de hoogleraren kent de problematiek van de financiële functie in de praktijk, uit eigen ervaring. Daarnaast mag de opleiding een aantal toonaangevende onderzoekers aan haar gebonden weten, zodat niet alleen 'praktijk' maar ook theorievorming en onderzoek

een pregnante plaats hebben in de opleiding. In de afgelopen jaren zijn bijdragen geleverd door vertegenwoordigers van de universiteiten resp. business schools uit Quebec, London, Los Angeles, Leuven en Fontainebleau. De visitatiecommissie die namens de VRC toezicht houdt op de kwaliteit en de relevantie van het onderwijs heeft expliciet haar waardering uitgesproken voor dit programma-onderdeel van de Rotterdamse Post-Master opleiding tot Registercontroller.

2.2.2 Kwaliteitsmanagement

De Post-Master opleiding tot Registercontroller van ESAA kenmerkt zich door intensief kwaliteitsmanagement. De aandacht voor kwaliteit komt tot uitdrukking in reguliere besprekingen tussen studentvertegenwoordigers en opleidingsmanagement. In aanvulling daarop worden anonieme enquêtes onder studenten gehouden over de kwaliteit en relevantie van alle programma-onderdelen.

De wetenschappelijke kwaliteit van de opleiding wordt bewaakt en bevordert door het 'Scientific Committee'. Internationale hoogleraren, o.a. verbonden aan de London School of Economics adviseren over het opleidingscurriculum.

Verder speelt het College van Curatoren in dit kader een actieve rol. Dit College vertegenwoordigt het beroepsveld en toetst de opleiding aan relevante en actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk van de controller. Daarnaast heeft elk lid van het College een hoofdvak 'geadopteerd'. Dit betekent dat dit lid een aantal colleges bijwoont, overleg heeft met de docent over studieprogramma, studentensatisfactie en over de relevantie van het vak en de manier waarop dat inhoud gegeven is. Zie ook punt 3.2.

Om de kwaliteit van de slotscriptie te bewaken heeft de opleiding aan de EUR het instituut van de medelezer ingesteld. Dit betekent dat een onafhankelijke beoordelaar een ex ante oordeel uitspreekt over het niveau van de slotscriptie. Een scriptie die geen goedkeuring draagt van de mee-lezer wordt niet toegelaten tot de verdediging.

Kwaliteitsmanagement houdt ook in dat de toelatingscriteria en het deficiëntiebeleid strikt gehandhaafd worden. In dit kader is het evenwel goed op te merken dat 'kwaliteit' van de aspirant-student in Rotterdam niet alleen vertaald wordt in termen van het voldoen aan nauw omschreven eisen qua vooropleiding en ervaring. Integraal onderdeel van kwaliteitsmanagement in dit kader betekent ook dat de motivatie

Opleiding

van de aspirant-participant van grote waarde geacht wordt. Alleen dankzij de motivatie en inzet van de studenten zelf kunnen de hoge kwaliteitsniveaus gehaald worden die de Post-Master opleiding tot Registercontroller aan de EUR nastreeft. Deze motivatie en inzet zal tot uitdrukking komen in de bereidheid om praktijk- en leerervaringen met andere studenten te delen. De opleiding wordt ieder zes jaar beoordeeld door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie daarnaast is de opleiding opgenomen in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO) onder nummer 75019.

2.2.3 Unieke onderwijsvorm en -inhoud

De Post-Master opleiding tot Registercontroller aan de EUR kent als uniek aspect het participatiecollege in het tweede jaar. Tijdens het participatiecollege worden studenten uitgedaagd om een eigen casus op te stellen, te analyseren en te presenteren tegenover een kleine groep van medestudenten.

2.2.4 Opportunity

De Post-Master opleiding tot Registercontroller (MSc./EMFC) van ESAA biedt de afgestudeerde een graad aan een instelling die sinds tientallen jaren als leidend binnen Nederland wordt gezien op het terrein van bedrijfseconomisch, (post) universitair onderwijs. Het onderwijs is praktijkgericht en tegelijkertijd nauw verbonden met nationale en internationale onderzoekers op de centrale vakgebieden.

Dit betekent de facto dat de studenten afstuderen aan een instelling met een internationaal vermaarde status: de 'Erasmus University Rotterdam' heeft internationaal geen toelichting nodig.

De Post-Master opleiding tot Registercontroller is een onderdeel van de Erasmus School of Accounting & Assurance (ESAA), die onderdeel uitmaakt van de EUR. Tegelijkertijd is de opleiding ook in grote mate onafhankelijk van de EUR. Bestuurlijk gezien staat de opleiding 'op afstand' van de universitaire gremia. Door een juiste allocatie van kosten, beslissingsbevoegdheden en verantwoordelijkheden, is de Post-Master opleiding tot Registercontroller aan de EUR een organisatie die functioneert in verbondenheid met de EUR, maar die ook de vrijheid heeft om programmatisch en qua invulling van het docentencorps de blik naar de (inter)nationale buitenwereld te richten om daarmee adequaat te reageren op datgene wat het werkveld van de controller vraagt.

3 Management van de opleiding

3.1 Het Managementteam

Het managementteam van de opleiding bestaat uit:

- prof.dr. C. van Halem (program director),
- prof.dr. F.G.H. Hartmann (wetenschappelijk directeur),
- drs. H.J.G. Geerkens (program manager).
- drs. R.J. Schapink RC (program manager),
- Mw. J.R. Klos (program coordinator).

Correspondentie: ESAA

Post-Master opleiding tot Registercontroller
Tinbergen Building, kamer H13-02
t.a.v. J.R. Klos
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
Telefoon 010 - 408 2873
E-mail: esaa-contr@ese.eur.nl

3.2 Het College van Curatoren

Controllersopleidingen zijn wetenschappelijk georiënteerde beroepsopleidingen. De Rotterdamse Post-Master opleiding tot Registercontroller positioneert zich uitdrukkelijk als een praktijkgerichte opleiding op wetenschappelijke basis. De controllerspraktijk wordt naast inbreng door de aan de opleiding verbonden docenten mede vertegenwoordigd door het College van Curatoren. De leden van het curatorium zijn werkzaam in onder andere de industrie, de financiële sector en de handel en dienstverlening.

Het curatorium heeft in algemene zin de rol van toezicht-houder namens het beroepsveld. De leden zijn sterk betrokken bij de opleiding:

- participeren actief indien zij een college bijwonen;
- 'adopter' ieder vanuit hun specifieke deskundigheid een van de gedoceerde vakken;
- treden op als extern deskundige bij examens;
- zijn aanwezig bij de jaarlijkse opening van het collegejaar;
- bespreken met directie en docenten inhoud en vorm van het curriculum;
- initiëren nieuwe ontwikkelingen binnen de opleiding;
- geven gevraagd en ongevraagd hun mening over de gang van zaken bij de opleiding.

Kortom de leden van het curatorium vormen een onmisbare schakel met de controllerspraktijk en dragen actief bij aan een kwalitatief hoogwaardig curriculum.

Het College van Curatoren bestaat uit de volgende leden:

dr. Pieter M. Verboom (Voorzitter CvC)

Executive Vice President & CFO Schiphol Group

Afgestudeerd aan Erasmus Universiteit in econometrie en gepromoveerd aan Vrije Universiteit in economie in 1981; Executive management program aan Michigan University. Gestart als assistent in de Informatie Technologie en hoofdmedewerker van de vakgroep Financiering en Belegging, beide op

de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Vervolgens ruim 15 jaar werkzaam geweest in diverse functies bij Philips, de laatste 7 jaar als Vice Chairman & CFO Philips in Argentinië, HongKong/China and Far East. Sinds 1997 werkzaam als

Executive Vice President & CFO van Schiphol Group.

Diverse bestuurs- en toezichthoudende functies bij beurs- en niet beursgenoteerde bedrijven.

mr. R.S. Baldew RC

Vice President Finance Unilever Benelux

Afgestudeerd aan Universiteit Leiden in Fiscaal Recht in 2001. Executive Master of Finance and Control (RC) afgerond in 2006. In 2001 begonnen bij Unilever en daarbinnen verscheidene financiële functies gehad in België, Zwitserland en Nederland. Laatste 3 jaar werkzaam als Vice President Finance Unilever.

drs. Koen L.M. Perik RC

Partner SIS Finance advies en management

Afgestudeerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam in 1989 en de RC-opleiding afgerond in 1995. Na werkzaam te zijn geweest voor Unilever, Ernst & Young Consulting en Palladio thans werkzaam als partner bij SIS Finance advies en interim management. Voormalig bestuurslid VRC.

mr. drs. Cees J.M. van Rijn

Afgestudeerd aan Erasmus Universiteit Rotterdam in Recht en Economie. Tevens afgestudeerd in Business Valuation en Strategisch Management. Hij heeft diverse financiële en marketing functies bekleed zoals; CFO van de Nutricia Consumer Products Divisie en Marketing Manager van de Neder-

landse Consumer Products organisatie bij Nutricia. Tevens is hij CFO geweest bij Verto Wire Ropes divisie, Northern Europe divisie van de CanadianMcCain FoodsGroup, Sara Lee Meats Europe en CFO en lid van Raad van bestuur Nutreco. Hij is commissaris bij Inotec BV, Farm Frites beheer BV, Plukon Royale BV, Detailresult Groep en Leids Universitair Medisch Centrum.

4 Toelating, inschrijving en register

4.1 Vooropleiding

De Post-Master opleiding tot Registercontroller staat open voor kandidaten die beschikken over:

- Een doctoraal/master of science diploma bedrijfs-economie of bedrijfskunde; of
- een aan het onder a. genoemde diploma verwant Nederlands doctoraal/master of science diploma; of
- een buitenlands diploma, dat gelijkgesteld is aan een bij a. resp. b. bedoeld Nederlands doctoraal diploma.

Onder bepaalde voorwaarden kan een beperkt aantal deelnemers worden toegelaten die geen academische opleiding hebben. Werkkring en verkregen ervaring dienen wel aantoonbaar op academisch niveau te zijn. Als opleidingseis geldt in dit geval een HEAO RA/BE vooropleiding aangevuld met een Post HBO controllersopleiding, zoals HOFAM, de FC opleiding van de Open Universiteit of opleiding Certified Management Control (v/h Master of Management Control) van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Voor de Post-HBO instroom wordt met een wachtlijst gewerkt.

De Post-Master opleiding tot Registercontroller bij ESAA staat in ieder geval open voor afgestudeerden in de Bedrijfs-economie, mits de in paragraaf 4.3 vermelde vakken in hun curriculum zijn opgenomen. Studenten Bedrijfseconomie van de FEW/ESE en studenten Bedrijfskunde van de Faculteit Bedrijfskunde (FBK)/Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM) van de EUR kunnen bij een goede planning van het doctoraal curriculum al in grote mate aan de vereiste voorkennis voldoen. In het bijzonder zij die in de FEW/ ESE het doctoraal/master of science traject 'Accounting, Auditing & Control' hebben gedaan, voldoen aan de voorvereiste kennis. Andere studenten zullen, afhankelijk van hun opleiding, aanvullende examens moeten doen.

4.2 Relevante werkkring en werkervaring

Het onderwijs heeft een sterk interactief en praktijkgericht karakter, waarbij de inbreng van de studenten op basis van eigen werkervaring van belang is. Vanuit deze visie dient het volgen van de Controllersopleiding te worden gecombineerd met een relevante werkkring, bij voorkeur als (assistent-)controller of een soortgelijke functie. Tevens dient de kandidaat-cursist te beschikken overwerkervaring in een dergelijke functie van minimaal twee jaar. Indien er sprake is van nog geen twee jaar werkervaring en de werkgever verlangt dat toch al met de Post-Master opleiding tot Registercontroller begonnen wordt, kan men onder

overlegging van een verklaring van de werkgever om ont-heffing van deze eis verzoeken.

4.3 Vereiste voorkennis

Vakken

Van het curriculum op grond waarvan toelating tot de Controllersopleiding kan worden verkregen, dienen onderstaande vakken, met het daarachter vermelde (minimaal) aantal stp/ects, deelte hebben uitgemaakt:

		STP	ECTS
1	Management Accounting	6	8
2	Financial Accounting/ Externe Verslaggeving	6	8
3	Accounting Information Systems/ Administratieve Organisatie	6	8
4	Finance/Financiering & Belegging	6	8
5	Fiscale Economie/ Belastingrecht	3	4
6	Ondernemingsrecht	3	4
7	ACI 1a + 1b/ Voortgezet Boekhouden	4	6

*Ects=European credittransfer system
(1 studiepunt is gelijk aan 1,42 ects)*

Indien niet aan de toelatingseisen wordt voldaan, moeten de desbetreffende vakken eerst als deficiëntie worden 'weggewerkt'. Aan het wegwerken van deficiënties zijn kosten verbonden. Voor de meeste deficiëntievakken kan men zich door middel van zelfstudie voorbereiden en het tentamen op een zelf te bepalen moment mondeling afleggen. Voor studenten die tijdens hun vooropleiding geen Administratieve Organisatie in hun pakket hadden, wordt een deficiëntie cursus op vrijdagochtend gegeven. Dit vak wordt met een schriftelijk tentamen afgesloten.

Indien er tien jaar of meer ligt tussen de datum waarop tentamen in een voor de opleiding verplicht vak is afgelegd en het moment waarop met de opleiding gestart is, zal dit vak ook als een deficiëntievak aangemerkt worden. Tevens is het gewenst dat de vakken Commerciële Beleidsvorming/Marketing en Organisatiekunde deel uit hebben gemaakt van de vooropleiding. Indien dit niet het geval is wordt een leesadvies gegeven.

4.4 Vrijstellingen

Voor het afleggen van examens in vakken van de Post-Master opleiding tot Registercontroller worden geen vrijstellingen verleend. Hierop worden de onderstaande uitzonderingen gemaakt:

- Een met voldoende resultaat afgelegd examen in het vak Organisatie van de Informatieverzorging 5 (OIV 5) geeft vrijstelling voor het vak Accounting Information Systems 1;
- Een voldoende resultaat afgelegd Accountantsexamen geeft vrijstelling voor de vakken Accounting Information System 1 en 2 en voor Externe Verslaggeving.

4.5 Toelating

De beslissing of men tot de Post-Master opleiding tot Registercontroller wordt toegelaten wordt genomen door de Program Manager. Deze neemt naast de hierboven genoemde vakken, werkkring en ervaring ook communicatieve vaardigheden in overweging.

4.6 Aanmeldingsprocedure

Belangstellenden wordt het formulier 'Aanvraag tot toelating' gezonden. Dit formulier is ook te verkrijgen via www.esaa.nl/Registercontroller. Een aanvraag tot toelating is geheel vrijblijvend. Het formulier dient na volledige invulling ingezonden te worden per post of per email esaa-contr@ese.eur.nl. Bij de aanvraag moet een kopie worden meegezonden van het diploma en de bijbehorende lijst met vakken/cijferlijst op grond waarvan men in aanmerking meent te komen voor toelating tot de Post-Master opleiding tot Registercontroller. Tevens wordt men verzocht een curriculum vitae mee te zenden. Degenen die menen aanspraak te kunnen maken op dispensatie van in paragraaf 4.3 genoemde voorvereiste vakken dienen daarvoor bewijsmateriaal mee te zenden. De te verschaffen informatie moet zodanig volledig zijn dat op grond daarvan een oordeel kan worden gevormd over de inhoud en de omvang van de vakken. Men moet in ieder geval informatie meezenden in de vorm van cijferlijsten, literatuurlijsten, vakbeschrijvingen en studiebelastingsuren/credits.

Voor een toelichting op de door de student verschaft gegevens zal de Program Manager de student (meestal) uitnodigen voor een gesprek. Tijdens dit gesprek wordt vastgesteld of men toelaatbaar is en of en welke deficiëntievakken men heeft. De uitkomst van dit gesprek wordt schriftelijk meegedeeld. Als men is toegelaten, ontvangt

men een inschrijfformulier voor de opleiding en/of voor de deficiëntievakken. Dit formulier dient ingevuld en voorzien van een pasfoto en een kopie van een geldig paspoort/legitimatiebewijs aan de opleiding te worden geretourneerd. Inzending en ondertekening van het aanmeldingsformulier verplicht (na toelating) tot het betalen van het collegegeld binnen de daarvoor geldende betalingstermijn van 30 dagen na datering van de factuur. De cursist is te allen tijde persoonlijk aansprakelijk voor een tijdige en volledige betaling van de kosten, waarbij de verplichting tot betalen niet afhankelijk is van het al dan niet volgen van de colleges. Bij niet-tijdige betaling zijn de kosten verbonden aan het innen van het verschuldigde bedrag voor rekening van de cursist. Tevens behoudt ESAA zich dan het recht voor de cursist de toegang tot de colleges te ontzeggen, onverminderd de plicht het verschuldigde bedrag alsnog te voldoen. In de afstudeerfase kan wanbetaling leiden tot het niet (direct) uitreken van de bul en is inschrijving in het register op dat moment niet mogelijk. Indien de werkgever van de cursist aangeeft de factuur te willen voldoen, dient dit ook als zodanig op het inschrijfformulier te worden vermeld (eventueel o.v.v. ordernummer). Tevens dient de werkgever het inschrijfformulier dan te ondertekenen. Hiermee verbindt de werkgever zich aan dezelfde betalingsvoorwaarden als die gelden voor de cursisten. Beëindiging van het dienstverband van de cursist bij de werkgever ontslaat de werkgever niet van de betalingsverplichting.

Annulering

Na definitieve toelating tot de opleiding is annulering slechts mogelijk per aangetekende brief uiterlijk één week voor aanvang van de colleges. In dit geval zijn alleen de administratiekosten ten bedrage van € 250 verschuldigd. Telefonische annulering is niet mogelijk. Bij latere annulering is het volledige collegegeld voor het betreffende jaar verschuldigd. Restitutie van het collegegeld vindt alleen plaats in geval van overlijden. De Program Manager behoudt zich het recht voor de inschrijving zonnodig te limiteren met het oogmerk de kwaliteit van de opleiding te waarborgen.

NB1 Als het verschuldigde collegegeld niet is voldaan voor het begin van het collegejaar, wordt men niet toegelaten tot de colleges.

NB2 Indien gedurende het studiejaar de adresgegevens een wijziging ondergaan, wordt men verzocht dit mede te delen aan de opleiding.

Toelating, inschrijving en register

4.7 Studiekosten

Het verschuldigde cursusgeld (per collegejaar) bedraagt in 2017- 2018 € 12.925. In dit bedrag zijn begrepen de kosten van tablet, hand-outs en overig studiemateriaal. In beginsel worden maximaal twee collegejaren in rekening gebracht. Het collegegeld geeft voor elk vak recht tot deelname aan het eerstvolgende op het vak betrekking hebbende schriftelijke tentamen en de daaraan gekoppelde schriftelijke herkansing. Indien men meer dan twee en half jaar nodig heeft, is verlengde inschrijving vereist, waarvoor een bedrag van € 1.115 per verlengingsjaar of gedeelte daarvan is verschuldigd. Voor het opheffen van deficiënties kan men zich als student inschrijven voor de van toepassing zijnde vakken. De kosten per ects zijn € 75 (exclusief literatuur) (€ 100 per studiepunt), waarvoor men tweemaal tentamen mag doen. De deficiëntie cursus Accounting Information Systems kost € 1.300 deze deficiëntie cursus is inclusief college- en E-learning materiaal.

4.8 Toelating tot het Controllersregister

De Vereniging van Registercontrollers (VRC) is de houdster van een Controllerregister en de daarmee verbonden titel 'Registercontroller'(RC).

De VRC heeft voor haar leden de titel 'Registercontroller' door middel van een dienstmerk beschermd. De Vereniging richt zich op het bevorderen van een goede beroepsuitoefening van academisch gevormde controllers. Daartoe wil zij kennisoverdracht stimuleren, zowel ten dienste van de

aangesloten leden, als van de erkende controllersopleidingen. Afgestudeerden van erkende Controllersopleidingen kunnen in het Controllersregister worden ingeschreven. De aanvraag daartoe dient te worden gericht aan de VRC.

Erkenning

In 1996 heeft de VRC de Post-Master opleiding tot Registercontroller van de EUR erkend, zodat afgestudeerden in het Controllersregister kunnen worden ingeschreven en de titel 'Registercontroller' kunnen voeren. Sinds 2000 wordt de opleiding bezocht en geaccrediteerd door de Nederlands Vlaamse Accreditatiecommissie.

Quality Assurance Committee ('QAC')

De VRC heeft een Quality Assurance Committee, waarin naast leden van de VRC ook vertegenwoordigers van de erkende Controllersopleidingen zitting hebben. Deze commissie adviseert de VRC ten aanzien van de erkenning van nieuwe opleidingen en visitatie van de huidige RC opleidingen.

4.9 Executive Master of Finance and Control

Afgestudeerden aan de Post-Master opleiding tot Registercontroller van de Erasmus Universiteit ontvangen de titel Executive Master of Finance and Control (EMFC) en heeft de Academische graad van Master op Science (MSc.). Deze titel kan als internationaal equivalent gezien worden van de Nederlandse titel 'Registercontroller'.

5 Eenjarige Post-Master opleiding tot Registercontroller voor Registeraccountants

5.1 Inleiding RC voor RA

De belangstelling van Registeraccountants voor het volgen van de opleiding tot Registercontroller is groeiende. De Post-Master opleiding tot Registercontroller/Executive Master of Finance and Control opleiding biedt een specifiek voor Registeraccountants ontwikkeld intensief eenjarig programma aan. Door middel van dit verkorte programma kunnen Registeraccountants in één jaar de Post-Master opleiding tot Registercontroller voltooien. Dit programma start elk jaar in januari. Het verkorte programma is gericht op verdieping en uitbreiding van actuele en relevante financieel-economische kennis voor in het bijzonder Registeraccountants die bijvoorbeeld werkzaam zijn als concern controller, CFO of senior controller.

5.2 Programma RC voor RA

Het volledige programma bestaat uit een pre-course van vijf dagen gevolgd door het programma dat opleidt tot de EMFC titel/RC dienstmerk. De pre-course betaalt uit de

vakken Modern Controllershship, Accounting Information Systems, Corporate Finance inclusief Treasury Management, Advanced Management Accounting en Financial Accounting. De pre-course is gericht op het actualiseren van kennis, is verplicht en waarborgt een voldoende instroomniveau. De pre-course is ook afzonderlijk te volgen door Registeraccountants, Registercontrollers en Registerauditors en levert de deelnemers 40 PE-punten op. Ook zijn losse modules te volgen (8 PE-punten per module). Raadpleeg voor de pre-course en het volledige programma de website www.esaa.nl

5.3 Kosten RC voor RA

Het collegegeld voor het volledige eenjarige programma inclusief pre-course bedraagt voor het collegejaar 2018 € 12.225. Het collegegeld voor de pre-course van vijf dagen bedraagt € 2.020. Het collegegeld voor losse modules van de precourse bedraagt per module € 425. De kosten van literatuur, hand-outs etc. zijn inbegrepen.

6 Maak kennis met ESAA

Erasmus School of Accounting & Assurance (ESAA) is een samenwerkingsverband tussen de faculteit Erasmus School of Economics (ESE) en EURAC B.V (Erasmus Universiteit Rotterdam Accounting, Auditing & Controlling). Door deze samenwerking zijn van start tot finish alle opleidingen en onderzoek op het gebied van AA&C onder één paraplu georganiseerd; van Master of Science tot Post-Master masters en permanente educatie, van fundamenteel (promotie) onderzoek tot praktijkgericht- en contractonderzoek.

Post-Master Opleidingen

- Registeraccountant (RA)
- Registercontroller (RC) (EMFC)
- IT-Auditing & Advisory (RE)
- Internal Auditing & Advisory (RO)

Postinitiële Opleidingen

- Certified Public Controlling (CPC)
- Certified Management Controlling (CMC)

Executive Programs

- Tax Control voor Bestuurders
- Het Brein in de Boardroom
- Het Rendement van Geluk
- Sturen op Geluk in het Publieke Domein
- The New CFO
- Corporate Social Responsibility (CSR)
- Financieel Forensisch Deskundige
- Programma Certified Pensioenexecutive
- Programma Finance & Risk Management voor Woningcorporaties

Masterclasses

- Actualiteiten voor RA-Executives
- Grondslagen van Geluk
- Onderwijs en Geluk
- Professionals in de Zorg
- Masterclass voor Finance Professionals

Erasmus Governance Institute

- Programma voor (Nieuwe) Commissarissen en Toezichthouders
- Programma voor Publieke Aandeelhouders
- Masterclass Audit Committee Vraagstukken voor Commissarissen en Toezichthouders
- Financiële Vraagstukken voor Commissarissen en Toezichthouders
- Masterclass Insight Experience

7 Extra EUR-faciliteiten

Registratie

Als cursist krijgt u een ERNA account. Met die account kunt u toegang krijgen door het netwerk van de EUR, de bibliotheek en Blackboard. Blackboard is een digitale leeromgeving die de mogelijkheid biedt voor het verspreiden van literatuur, informatie en voor communicatie tussen de docent en studenten en studenten onderling.

Parkeren

Er zijn diversen parkeermogelijkheden terreinen op de Erasmus Universiteit Rotterdam. Er worden u voor het parkeren geen kosten in rekening gebracht. *De EUR is overigens ook uitstekend met het openbaar vervoer te bereiken.*

Studieplekken

Op de campus zijn diversen studieplekken voor het uitwerken van individuele- of groepsopdrachten aanwezig. Raadpleeg hiervoor onderstaande link.

http://www.eur.nl/efb/werk_studieplek/studieplekken_campus_woudestein/

Canon Copyshop

Er is een drukkerij waar u uw drukwerk af kunt geven voor grotere oplages, lay-out en vormgeving. Tel. 010 - 408 1191

Restaurants

De Universiteit beschikt over een groot aantal restaurants waaronder het Paviljoen. Voor meer informatie: www.eur.nl/campus_faciliteiten/eten_drinken/cateringlocaties/

Prettige studie!

*Een uitgave van de Post-Master opleiding tot Registercontroller,
ESAA Erasmus Universiteit Rotterdam, maart 2017.
Concept en vormgeving: Zwijs Communicatiebureau, Rotterdam.
Druk: Van Deventer, 's-Gravenzande.
Oplage: 200 ex.*

*De inhoud van deze brochure is zorgvuldig samengesteld. Er kunnen aan de inhoud echter geen rechten worden ontleend.
De opleiding houdt zich het recht voor om het curriculum aan te passen.*

www.esaa.nl

Erasmus School
of Accounting
& Assurance

Tinbergen Building Kamer H13-02

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Tel. 010 408 28 73

E-mail esaa-contr@ese.eur.nl

ESAA is een onderdeel van de Erasmus Universiteit Rotterdam

Erasmus University Rotterdam

Make it happen.

The Erasmus University logo, featuring the word "Erasmus" in a white, elegant, cursive script font.